

Dr hab. Zdzisław Zarzycki (UJ)

LAUDACJA¹

Wygłoszona w Krakowie w dniu 15 stycznia 2017 r. (niedziela), w Klubie Adwokata, przy ul. Sławkowska 1, na Uroczystości upamiętniającej przyznanie i wręczenie w dniu 17 listopada 2016 r. Panu Profesorowi dr. hab. Waławowi Uruszczakowi orderu papieża Franciszka *ORDO SANCTI SILVESTRI PAPAЕ* (Orderu Św. Sylwestra Papieża) w klasie komandorskiej (rycerskiej). Główny organizatorem Uroczystości były władze Stowarzyszenia im. Św. Iwo Helory Patrona krakowskich Prawników na czele z mec. Romanem Sygulskim – Prezesem, not. Joanną Gregułą i r.pr. Karolem Tatarą.

„Szanowny Panie Mecenasie, przewodniczący dzisiejszej Uroczystości,
Drogi Panie Profesorze, Pani Profesorowo i przybyli członkowie Rodziny Pana Profesora,
Czcigodni Księża, Panie i Panowie Profesorowie, Sędziowie, Adwokaci, Radcowie Prawni,
Rejenci i wszyscy obecnie na tej sali!

1. Jak już tu na tej Sali w dniu dzisiejszym powiedziano,
w dniu 17 listopada 2016 r. w Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie podczas corocznego Sympozjum (nt. „Kościół wobec małżeńskich sytuacji nieregularnych w świetle posynodalnej adhortacji apostołskiej *Amoris Laetitia* Papieża Franciszka”) odbyła się niecodzienna uroczystość wręczenia Panu Profesorowi dr. hab. Waławowi Uruszczakowi *ORDO SANCTI SILVESTRI PAPAЕ* (Orderu Św. Sylwestra Papieża) w klasie komandorskiej, czyli rycerskiej. Inicjatorem pomysłu nagrodzenia Pana Profesora za całokształt wieloletnich zasług na rzecz dobrych relacji Państwo-Kościół w naszym kraju oraz formą podziękowania za długoletnie wykłady Pana Profesora na tej Uczelni były władze tamtejszego Uniwersytetu, a dokładnie Wydziału Prawa Kanonicznego.

W tekście łacińskim dyplomu papieskiego potwierdzającym nadanie orderu napisano (w tłumaczeniu na polski w wykonaniu samego Pana Profesora) iż: *„Franciszek Papież, Modlitwami naszymi poruszeni, ochoczym umysłem wiedzeni, przez którego poznaliśmy, że ty dla dobra i rozwoju kościoła i sprawy katolickiej dobrze się zaszłużyłeś, mocą naszej woli niniejsze świadectwo kładziemy, ciebie Waławo Uruszczaka z archidiecezji krakowskiej,*

¹ Tekst Laudacji skierowano do publikacji w: „Palestra”, „Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa” oraz na stronach internetowych różnych instytucji.

*rycerzem komandorem zakonu św. Sylwestra papieża wybieramy, czynimy i ogłaszamy, i tobie prawa korzystania ze wszystkich przywilejów, które z tą godnością są związane udzielamy*².

Swego czasu Ksiądz Kardynał Stanisław Dziwisz, arcybiskup metropolita krakowski, w liście skierowanym w przed kilku laty z okazji publikacji na UJ w 2010 r. Księgi Jubileuszowej Pana Profesora W. Uruszczaka napisał m.in. tak o Jubilacie: „Osoba, która potrafi dostrzec, gdzie łączą się ze sobą *leges* i *canones* cieszy się prestiżem prawdziwego znawcy «praw obojga»”. Słowa te Kardynał powtórzył m.in. w adresie z 17 listopada 2016 r. skierowanym do uczestników Sympozjum i samego Profesora Uruszczaka³. Ponadto dodał słowa podziękowania za wieloletnią pracę naukową w Uniwersytecie Jagiellońskim i Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie i za „twórczy wkład w ukazywanie wspólnych korzeni i wzajemnego przenikania się prawa kościelnego i prawa polskiego – w historii i w czasach dzisiejszych”.

Podobne w treści słowa uznania dla wiekopomych dokonać Pana Profesora Uruszczaka na polu badań naukowych nad historią Kościoła katolickiego i jego instytucji w przeszłości dalszej i bliższej lub współcześnie wyrażali inni prelegenci zabierający głos na samym Sympozjum, w tym główny laudator - ks. prof. dr. hab. Jan Maciej Dyduch, pierwszy rektor Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie i jednocześnie akademicki Kolega Pana Profesora.

2. Pozwólcie Szanowni Państwo, że w tym miejscu powiem coś więcej od siebie i środowiska naukowego, które reprezentuję o osobie i zasługach naukowych Pana Profesora W. Uruszczaka. Pana Profesora Uruszczaka znam od roku 1990, czyli już 26 lat; najpierw jako student prawa na Wydziale Prawa i Administracji UJ, gdzie miałem szczęście i przyjemność słuchać wykładów Pana Profesora z przedmiotu nazywanego wówczas „Koroną” pod którym

² Tekst łaciński dyplomu: „*Franciscus Pont. Max.*

Precibus nobis adhibitis libenti animo concedentes, e quibus te accepimus de Ecclesiae reique catholicae bono atque incremento bene meritum esse, ut patens gratae nostrae voluntatis testimonium pronamus, te

Wacław Uruszczak

E Archidioecesi Cracoviensi

Equitem Commendatorem Ordinis Sancti Silvestri Papae eligimus, facimus ac renuntiamus, tibi que facultatem tribuimus privilegii omnibus utendi, quae cum hac dignitate sunt coniuncta”.

³ Zob. Sprawozdanie, pt. „*Order papieski dla prof. dr hab. Wacława Uruszczaka*”, [w:] CASUS (kwartalnik Krajowej Reprezentacji Samorządowych Kolegiów Odwoławczych), w dziale „*Pro domo sua*”, zima 2016, nr 83, ISSN 1427-2385, s. 65 (Zdzisław Zarzycki wspólnie z Katarzyną Krzysztofek, Maciejem Mikułą, Markiem Strzałą i Michałem Ożogiem).

rozumiało się Historię Państwa i Prawa Polskiego. Był to przedmiot 2-semesteralny, a Pan Profesor wykłady dzielił wraz z Profesorem S. Grodziskim oraz nieżyjącym już S. Płazą. Pamiętam, że to było dla mnie duchowe przeżycie i fascynująca przygoda z historią prawa na najwyższym z możliwych poziomie okraszona wieloma przypadkami (casusami) zaczerpniętymi ze źródeł sądowych. W styczniu 1995 r. zostałem zatrudniony jako asystent w jednej z katedr historyczno-prawnych i wtedy los zetknął mnie zawodowo z Panem Profesorem Uruszczakiem, czyli już 22 lata temu. Po zrobieniu przeze mnie doktoratu, 17 lat temu przeniesiony zostałem do ówczesnej Katedry Historii Prawa Kościelnego kierowanej przez Pana Profesora W. Uruszczaka i w ten sposób Pan Profesor został moim bezpośrednim przełożonym i tak jest do dnia dzisiejszego.

Z mojego punktu widzenia mogę te relacje określić – i w tym miejscu proszę wybaczyć moją śmiałość Panie Profesorze, jako – „Mistrz-Uczeń”, albo raczej poprawniej „Uczeń-Mistrz”. Pan Profesor od samego początku naszej zawodowej znajomości moderował w pewnym zakresie kierunek prowadzonych przez mnie badań naukowych, co zaowocowało, że kilka lat temu uzyskałem stopień doktora habilitowanego nauk prawnych. Z mojej obserwacji wynika, że było tak i jest z pozostałymi Kolegami w moim uniwersyteckim otoczeniu. Sam ten fakt, świadczy o tym, że Pan Profesor – jako Mistrz w fachu naukowym solidnie dbał o zapewnienie sobie grono uczniów lub następców. A przecież historia uczy, że nie o każdym profesorze możemy takie informacje przekazać.

3. Od kilku już lat prowadzę spis bibliograficzny opublikowanych przez Pana Profesora publikacji i wiem, że począwszy od pierwszej Jego publikacji ogłoszonej w 1968 r. do dnia dzisiejszego lista ta liczy już 458 pozycji i ciągle systematycznie się powiększa. Daje to średnią ok. 10 publikacji rocznie, przy czym średnia ta od uzyskania przez Pana Profesora habilitacji w 1981 r. rzadko spada poniżej 20 publikacji rocznie. Wśród tych publikacji jest 69 z szeroko pojętego prawa kościelnego i wyznaniowego. Lista wszystkich Jego publikacji ogłoszonych za granicą naszego kraju przekroczyła już 100.

4. Z wątków bibliograficznych mogę powiedzieć, że przyszedł Profesor Waław Uruszczak urodził się w 1946 r. w Krakowie w rodzinie rzemieślniczej; Jego ojciec i dziadek trudnił się trudną ale fascynującą sztuką brązowniczą. Jednak czasy Polski Ludowej nie sprzyjały indywidualnej działalności gospodarczej, i m.in. ta okoliczność zdeterminowała plany życiowe i kierunek uniwersyteckiej edukacji przyszłego Profesora. Wybrał Wydział Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego, który ukończył w 1969 r. z wyróżnieniem. W swoim

życiorysie ma także przygodę ze studiami socjologicznymi. Już w czasie studiów prawniczych los na Jego drodze studenckiej, i w początkach kariery zawodowej, postawił znakomitego historyka prawa i kanonistę Profesora Adama Vetulaniego, znanego wówczas w świecie wytrawnego badacza dziejów Kościoła i średniowiecznych instytucji prawa kanonicznego, a w szczególności Dekretu Gracjana.

Mianowicie student prawa Waław Uruszczak uczęszczał na seminarium magisterskie Profesora Vetulaniego i ten szybko dostrzegł talent i zamiłowania swojego seminarzysty. Zresztą Prof. S. Grodziski – nestor polskich historyków prawa, zapamiętał i przytoczył swego czasu takie słowa Prof. Vetulaniego z tamtego okresu (rok 1968): „*W pełni jestem zadowolony z tej mojej ostatniej grupy seminaryjnej – jest w niej kilku dobrze zapowiadających się uczestników. Zwłaszcza jeden*”⁴. Waław Uruszczak, jeszcze jako student prawa w 1968 i 69, czyli 49-48 lat temu, opublikował w renomowanym „Czasopiśmie Prawno-Historycznym” swoje pierwsze artykuły naukowe, pt. *O genezie i dacie statutu krakowskiego Władysława Jagiełły* (1968) i drugi rok później *Najdawniejszy zbiór systematyczny prawa polskiego z końca XV w.* (wspólnie ze Stefanem K. Rzoncą - późniejszym znanym krakowskim sędzią).

Jednak początki kariery naukowej przyszłego Profesora nie były łatwe, ponieważ ówczesni decydenci krakowskiej wszechnicy, pochodzący z jedynie słusznego nadania polityczno-partyjnego, nie chętnie akceptowali w murach UJ uczniów Vetulaniego, kanonisty, bo zdawali sobie sprawę, że nie po drodze im będzie w lansowaniu jedynie słusznej drogi rozwoju naszego kraju. Niemniej mgr W. Uruszczak, i tą przeszkodę przezwyciężył i 5 lat po magisterium napisał pod kierunkiem (promotorstwem) mistrza-Vetulaniego ponad 300-stronicową (ss. 308) pracę doktorską, pt. *Próba kodyfikacji prawa polskiego w pierwszej połowie XVI wieku. Korektura praw z 1532 r.*, Kraków 1974. Obrona pracy miała miejsce parę miesięcy później, już w 1975 r., i stała na bardzo wysokim poziomie. W ten sposób 29-letni dr Uruszczak stał się ostatnim doktorem wypromowanym przez 74-letniego wówczas Profesora Vetulaniego, który rok później zmarł (1976). Stąd też Pan Prof. Uruszczak w pełni może się czuć legitymowany do miana [ostatniego] Ucznia Profesora A. Vetulaniego. Można rzec, że w dowód pamięci o swoim Mistrzu i w łączności ze swoimi osobistymi zainteresowaniami naukowymi Profesor Uruszczak w dalszej swojej karierze naukowej wiele

⁴ S. Grodziski, *Waław Uruszczak – prawnik i historyk*, [w:] *Vetera Novis Augere. Studia i prace dedykowane Profesorowi Waławowi Uruszczakowi*, t. I, pod redakcją Stanisława Grodzkiego, Doroty Malec, Anny Karabowicz, Marka Stusa, wyd. I, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2010, s. XXI.

miejsca poświęcił recepcji prawa kanonicznego oraz historii prawa kanonicznego i wielu instytucji Kościoła z perspektywy dawnych czasów jak i współczesnych. Można powiedzieć, że w ten sposób realizował naukowy testament swojego Mistrza – Profesora Vetulaniego. W sumie aż 5 z tych wcześniejszych publikacji Profesora Uruszczaka ale bardzo znaczących w światowej kanonistyce, powstało wspólnie w tymże duecie. Z ważniejszych i najbardziej znanych w świecie jest w sumie 2-tomowe dzieło opublikowane w języku francuskim ale w Wielkiej Brytanii latach 1990-1991 i poświęcone Dekretowi Gracjana i innym instytucjom Kościoła w czasach średniowiecza⁵. Łączna objętość tego dzieła liczy ponad 650 stron nie licząc indeksów, i innych zestawień. Należy zauważyć, że dzieła te ukazały się 15 lat po śmierci Profesora A. Vetulaniego, więc główny wysiłek w ich opracowaniu włożył jednak sam Profesor Uruszczak. Publikacja tych dzieł spotkała się z niezwykle pozytywnym przyjęciem w środowisku kanonistów, o czym świadczą obszerne recenzje największych sław kanonistyki światowej ze wszystkich kontynentów na czele z francuskim profesorem André Gouronem.

Mgr W. Uruszczak przystępując do obrony doktoratu miał już w dorobku 9 innych poważnych artykułów opublikowanych w ogólnopolskich czasopismach branżowych. Należy zauważyć, że jeden z nich (z 1972 r.) był wręcz proroczy z dzisiejszego punktu widzenia, bo tytuł jego brzmiał: „*Komputer na usługach współczesnej dekretystyki*”.

6 lat po doktoracie w 1981 r. Pan dr W. Uruszczak, już jako adiunkt w Katedrze Historii Prawa Polskiego, przedstawił monografię habilitacyjną pt. *Sejm Walny Koronny w latach 1506 – 1540* (ss. 271). Bardzo pozytywne recenzje, jak i samo kolokwium habilitacyjne złożone przed Radą Wydziału Prawa UJ były podstawą do nadania Mu stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych i stanowiska docenta w 35 roku Jego życia. 9 lat później, w 1990 r. mając 44 lata uzyskał tytuł profesora prawa, co pozwoliło na zatrudnienie Go na stanowisku profesora nadzwyczajnego, a 3 lata później (1993) w wieku 47 lat na stanowisku profesora zwyczajnego. Na tym stanowisku W. Uruszczak w UJ pracuje do dnia dzisiejszego.

Pan Profesor W. Uruszczak w ciągu swojej uniwersyteckiej kariery, pełnił różne stanowiska funkcyjne w UJ oraz wykazał się dużą aktywnością organizacyjną. Przykładowo:

⁵ 1) Adam Vetulani, *Sur Gratien et les Décrétales. Recueil d'études édité par Waclaw Uruszczak, Préface d'André Gouron* (« *Variorum* »), Aldershot (Hampshire) 1990, ss. IX + 324, addenda et corrigenda, index. 2) Adam Vetulani, *Institutions de l'Eglise et canonistes au Moyen Age. De Strasbourg à Cracovie. Recueil d'études édité par Waclaw Uruszczak. Préface Waclaw Uruszczak*, “*Variorum*”, Aldershot (Hampshire) 1991, ss. VIII+328, addenda et corrigenda, index.

przez kilkanaście miesięcy (w latach 1985-1986) pełnił obowiązki Dyrektora Instytutu Historyczno-Prawnego UJ, a później przez ok. 3 lata (1988-1991) był zastępcą Dyrektora tego Instytutu. Przez 4 lata (1990-1994) pełnił funkcję Prodziekana ds. ogólnych Wydziału Prawa i Administracji UJ. W latach 1998-2007 był kierownikiem Pracowni Wydawnictw Źródłowych UJ; przez 11 lat związany był z Ośrodkiem Praw Człowieka UJ, najpierw jako jego kurator (1998-2000), a później kierownik (2000-2004). W latach 1996-2000 reprezentował Radę Wydziału Prawa i Administracji UJ w Senacie UJ jako delegat. Był w przeszłości członkiem wielu Komisji Rektorskich w UJ, m.in. ds. Kadry Naukowej (1996-2002), ds. Etyki (2002-2005), ds. Inwigilacji UJ przez SB (2006-2007) i Zespołu d.s. The Ryoichi Sasakawa Young Leader's Fellowship Fund (2002-2005). Pan Prof. W. Uruszczak od 1982 r. był także członkiem wielu Komisji Rady Wydziału Prawa i Administracji UJ (m.in. Komisji Programowo-Dydaktycznej w 2002 r.; Komisji ds. Badań Naukowych i Finansów w latach 1996-2005; Komisji ds. Kadry Naukowej w latach 1986-1990 i 2006-2016).

Mogę stwierdzić, że twórczość naukową Pana Prof. W. Uruszczaka cechuje niezwykła różnorodność w szerokim rozumieniu tego słowa: czyli różnorodną tematycznie, dziejowo, geograficznie a przede wszystkim to, że porusza się w dwóch co najmniej dziedzinach prawa tj. prawa kanonicznego i wyznaniowego oraz historii prawa polskiego. I przez ten drugi rodzaj twórczości naukowej jest bardziej charakteryzowany w nauce polskiej i światowej, niemniej Jego zasługi na polu badań kanonistycznych czy wyznaniowych są olbrzymie. W swojej twórczości Pan Profesor ma prace edytorskie, opisujące dzieje polskiego Sejmu, myśl kodyfikacyjną staropolską jak i nowszą, liczny dorobek bibliograficzny, i inne opracowania, które trudno w tym miejscu nawet przywołać z tytułu.

Przykładowo: pragnę zauważyć, że dyskusja polityczna i prawna nad polskim konkordatem z 1993 r. oraz sprawa wolności religijnej w Polsce w świetle konstytucji z 1997 r. nie przeszła bez echa w twórczości naukowej Prof. W. Uruszczaka. Wielokrotnie wracał do tej tematyki przy każdej okazji. Jego poglądy znalazły trwałe miejsce w literaturze prawa wyznaniowego. M.in. był zwolennikiem przyjęcia przez nasz kraj konkordatu nazywając go wprost „konkordatem nadziei” i w tym duchu zabierał głos i publikował artykuły⁶. Zresztą

⁶ Przykładowo: *Konkordat nadziei. Refleksje o znaczeniu Konkordatu z 1993 r. dla Państwa Polskiego*, [w:] *Rola i znaczenie Konkordatu z 1993 r.* Praca zbiorowa pod red. ks. Jana Dyducha, Oficyna Wydawnicza PAT w Krakowie, Kraków 1994, s. 53-67; *Znaczenie Konkordatu z 1993 r. dla Państwa Polskiego*, „Ateneum Kapłańskie”, t. 127, z. 1(524), lipiec-sierpień 1996, s. 73-81; *Konkordat z 1993 roku ważnym etapem w stosunkach Polski ze Stolicą Apostolską*, [w:] *Konkordat 1993. Dar i zadanie dla Kościoła i Polski*. Praca zbiorowa pod redakcją ks. Jana

zdanie wypowiedziane przez Profesora przy tej okazji, iż: „*Wszyscy powinniśmy bowiem dążyć do budowy cywilizacji miłości w imię prawdziwej solidarności. Z Konkordatem wiąże się nadzieja, że cel ten można osiągnąć szybciej*” przeszło już do kanonu literatury polskiego prawa wyznaniowego. Podobnie, jak zdroworozsądkowa propozycja wykładni stosowania przepisu art. 25 ust. 5 polskiej konstytucji z 1997 r. dotycząca legalizacji ustawowej mniejszościowych związków wyznaniowych w naszym kraju⁷. Znany i ceniony jest w różnych ośrodkach akademickich w kraju obszerny *Wybór źródeł z prawa wyznaniowego*⁸.

Pozostając jeszcze w obrębie zainteresowań kościelnych Pana Profesora pragnę zwrócić uwagę, że niezwykle cenne i nowatorskie ustalenia naukowe poczynił On przy okazji choćby badań nad związkiem kultu Św. Tomasza Becketa z szerszym się na ziemiach polskich w XII i XIII w. kultu św. Stanisława, zamordowanego w XI w. biskupa krakowskiego⁹. Równie ważne ustalenia i rozstrzygnięcia w świecie (choćby przez znanego niemieckiego historyka prawa i kanonistę Petera Landaua) są badania i ustalenia Pana Profesora nad średniowieczną szkołą prawa rzymskiego w Reims i stosowaną tam procedurą rzymsko-kanoniczną¹⁰.

Dyducha, Wydawnictwo Św. Stanisława BM Archidiecezji Krakowskiej, Kraków 1998, s. 95-110; *Konkordat z 1993 roku ważnym etapem w stosunkach Polski ze Stolicą Apostolską*, [w:] *Konkordat 1993. Dar i zadanie dla Kościoła i Polski*. Praca zbiorowa pod redakcją ks. Jana Dyducha, Wydawnictwo Św. Stanisława BM Archidiecezji Krakowskiej, Kraków 1998, s. 95-110.

⁷ *Art. 25 ust. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Problemy interpretacyjne*, [w:] *Pro bono Reipublicae. Księga jubileuszowa Profesora Michała Pietrzaka*, pod redakcją Pawła Boreckiego, Andrzeja Czohary i Tadeusza J. Zielińskiego, LexisNexis Polska Sp. z o.o., Warszawa 2009, s. 477-486.

⁸ *Prawo wyznaniowe*. Wprowadzenie i opracowanie Waclaw Uruszczak, Centrum Prawne-Wydawnictwo, Kraków 1997, ss. 370; *Prawo wyznaniowe. Zbiór przepisów*, Kantor Wydawniczy „Zakamycze”, Kraków 2003, ss. 623, (drugie oprac. wspólnie ze Zdzisławem Zarzyckim).

⁹ *Les répercussions de la mort de Thomas Becket en Pologne (XIIe - XIIIe siècles)*, [*Echa śmierci Tomasza Becketa w Polsce XII-XIII w.*], [w:] *Thomas Becket et la France. Actes du colloque international de Sédières 19-24 août 1973 publiés par Raymonde Foreville*, Beauchesne, Paris 1975, s. 115-125; *Sprawa św. Stanisława a Żywoty św. Tomasza Becket*, [w:] *Lex Tua in Corde meo. Studia i materiały dedykowane Jego Magnificencji Bp. Tadeuszowi Pieronkowi z okazji 40-lecia pracy naukowej*, w serii: *Studia Pontificia Academia Theologica Cracoviensis. Facultas Theologica*, t. 9 pod redakcją Piotra Majera i Andrzeja Wójcika, Wydawnictwo Naukowe Papieskiej Akademii Teologicznej, Kraków 2004, s. 529-540.

¹⁰ *Albéric et l'enseignement du droit romain à Reims au XIIe siècle* [*Alberyk i nauczanie prawa rzymskiego w Reims w XII w.*], [w:] *Confluence des droits savants et des pratiques juridiques. Actes du colloque de Montpellier*, colloque tenu du 12 au 14 décembre 1977, editore Antonino Giuffrè, Milano 1979, s. 37-68; *Les juges délégués du Pape et la procédure romano-canonique à Reims dans la seconde moitié du XIIe siècle* [*Papiescy sędziowie delegowani a procedura rzymsko-kanoniczna w Reims w drugiej połowie XII wieku*], „*Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis*”, t. LIII, 1985, nr 1-2, s. 27-41; *Enseignants du droit à Reims au XIIe siècle*, [w:] *Excerptiones*

Wreszcie niezwykle cenny jest wkład Pana Profesora w powstanie (2004) i działalność Stowarzyszenia im. Św. Ivo Hélyory Patrona Prawników oraz upowszechnianie pamięci i kultu Św. Ivo w Krakowie. Pan Profesor jest aktualnie członkiem Kapituły tego Stowarzyszenia; brał wielokrotnie udział w różnych akcjach podejmowanych przez to stowarzyszenie, jak m.in. w przywiezieniu z Bretanii relikwii Św. Ivo Hélyory i uroczystym zdeponowaniu ich w Kolegiacie Św. Anny w Krakowie w dniu 19 maja 2010 r. Skalę Jego zasług na tym polu nikomu z tu obecnych nie muszę szczegółowo przypominać.

4. Jeżeli chodzi o historię prawa polskiego: Ważne miejsce w badaniach Prof. W. Uruszczaka zajmuje Korektura praw z 1532 r. To źródło prawa, pomimo że nigdy nie weszło w życie, to jednak od dawna fascynowało wielu badaczy, ale dopiero Pan Profesor zajął się nim na dobre i rzetelnie zbadał. Owocem tych badań jest nie tylko praca doktorska, ale kilkanaście innych obszerniejszych opracowań, w tym 3 publikacje monograficzne. Za te opracowania Pan Profesor został 2-krotnie nagrodzony wyróżnieniem indywidualnym przez ówczesnego Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki stopnia trzeciego za osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych w 1980 r.¹¹ i następnie w 1992 r. przez Ministra Edukacji Narodowej¹².

Osobne miejsce w dorobku naukowym Pana Profesora zajmują badania nad dziejami parlamentaryzmu staropolskiego. Temu zagadnieniu poświęcił kilkadziesiąt publikacji o różnym charakterze¹³; dokonał wielu istotnych ustaleń, które pozwoliły zrewidować nasze

iuris: Studies in Honour of André Gouron. Edited by Bernard Durand and Laurent Mayali, Studies in Comparative Legal History, University of Berkeley - The Robbins Collection, California 2000, s. 741-758.

¹¹ *Próba kodyfikacji prawa polskiego w pierwszej połowie XVI wieku. Korektura praw z 1532 r.*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1979, ss. 287, nlb. 1. W związku z powyższymi badaniami Prof. W. Uruszczak został wyróżniony nagrodą indywidualną Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki stopnia trzeciego za osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych za pracę pt. „Próba kodyfikacji prawa polskiego w pierwszej połowie XVI wieku”, Warszawa, 1 października 1980 r.

¹² *Korektura praw z 1532 r. Studium historycznoprawne*, t. I, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, nakładem Uniwersytetu Jagiellońskiego, Warszawa-Kraków 1990 (= Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, nr 966, Prace prawnicze, z. 135), ss. 277 (aneks: Źródła Korektury Praw z 1532 roku, s. 243-269); résumé.

Korektura Praw z 1532 r. Studium historycznoprawne, t. II: *Prawo karne*, Nakładem Uniwersytetu Jagiellońskiego, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa-Kraków 1991 (= Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, nr 1003, Prace Prawnicze, z. 137), ss. 129 (aneks, s. 116, tabele II i III); résumé. Nagroda indywidualna Ministra Edukacji Narodowej, Warszawa, 1 października 1992 r.

¹³ Jedną z ważniejszych jest publikacja: *Sejm Walny Koronny w latach 1506 – 1540* [Polska Akademia Nauk. Instytut Historii. Zakład Historii Państwa i Prawa. Studia nad Historią Państwa i Prawa. Seria 2, t. 16], Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1981, ss. 271, nlb. 2.

dotychczasowe poglądy. Przykładowo dotychczas za początek 2-izbowego polskiego parlamentu uważano powszechnie zjazd piotrkowski z 1493 r., a tymczasem dzieje naszego Parlamentu są starsze o kilkadziesiąt lat i Profesor dowiódł w oparciu o źródła archiwalne, że spokojnie możemy przyjąć, że jest to rok co najmniej 1468. O skali zasług Pana Profesora Uruszczaka na tym polu niech świadczy chociażby jedno z opracowań wydanych przez renomowany Instytut Badań Nad Parlamentaryzmem w 2010 r., Nr 1, pt. „Teki Sejmowe”¹⁴, gdzie dokonano zestawienia najważniejszych opracowań bibliograficznych nad historią polskiego parlamentaryzmu, które badacz powinien znać, żeby cokolwiek pisać na ten temat. Okazuje się, że lista publikacji Prof. Uruszczaka liczy 46 pozycji (na rok 2010), gdzie tymczasem innych znakomitych zresztą historyków-prawa polskiego, jak J. Bardacha, W.M. Bartla, S. Grodziskiego, M. Kallasa, W. Kłaczewskiego i S. Płazy, zamyka się łączną liczbą 32.

Wiele miejsca w swoich publikacjach Pan Profesor poświęcił badaniom nad poziomem przestrzegania reguł demokratycznych i państwa prawa w naszym kraju. Udowadniał wielokrotnie, że tak było w dawnej Polsce. Asumptem do tego typu badań była okrągła 500-letnia rocznica uchwalenia przez Sejm I RP konstytucji radomskiej *Nihil novi* w 1505 r. i wydanie rok później (1506) statutu Jana Łaskiego¹⁵. Zresztą należy przypomnieć, że Sejm III RP rok 2006 ogłosił Rokiem Jana Łaskiego Kanclerza Wielkiego, Prymasa Polski (1465-1531). W dowód zasług Pana Profesora na tym polu, został On poproszony o wygłoszenie głównego referatu na Uroczystości („500-lat tradycji państwa prawa w Rzeczypospolitej. 500-lecie opublikowania Statutu Łaskiego – wprowadzenia w życie zasady urzędowego ogłoszenia prawa”) na zakończenie Roku Jana Łaskiego, w siedzibie Trybunału Konstytucyjnego w Warszawie w dniu 25 stycznia 2007 r. Wykładu Pana Profesora pt. „Tradycje państwa prawa w Rzeczypospolitej” wysłuchało wielu dostojników państwowych, z Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej – śp. Lechem Kaczyńskim na czele, Marszałkami Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ówczesnym prezesem Rady Ministrów, prezesem Trybunału Konstytucyjnego, i innymi dostojnymi gośćmi.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę, że Pan Profesor wielokrotnie zwracał uwagę, na te okresy w dziejach naszej państwowości, gdzie prawo było haniebne lub tworzone w sposób haniebny. Do tych niechlubnych okresów zaliczał m.in. prawo okupantów w czasie II

¹⁴ Zestawił Edward A. Mierzwa, *Bibliografia do dziejów sejm i samorządu*, „Teki Sejmowe” nr 1, Piotrków Trybunalski 2010, ss. 156-240.

¹⁵ *Statut Jana Łaskiego z 1506 roku. 500 lat tradycji państwa prawa w Polsce*, „Czasopismo Prawno-Historyczne”, T. LIX, z. 2, 2007, s. 9-19 (Summary, résumé).

wojny światowej: niemieckiego i sowieckiego¹⁶, ale także okres tzw. Polski Ludowej. Oczywiście taka ocena porządków prawnych nie przysparzała Panu Profesorowi sympatyków wśród osób aktywnych na tym polu w owym okresie.

Pan Profesor za szczególną publikację w swoim dorobku naukowego uważa ponad 500-stronicowy podręcznik z *Historii państwa i prawa polskiego*, tom I obejmujący okres Polski przedrozbiorowej, czyli lata 966-1795. Pisanie tego podręcznika zajęło Profesorowi kilka lat życia, tezy tam zawarte są wynikiem Jego własnych przemyśleń nad historią naszego państwa, uwzględnia krytyczne poglądy występujące w naszej i obcej literaturze i co ciekawe można rzec „burzy” wiele poglądów utrwalonych w okresie Polski Ludowej, gdzie koncepcja tzw. „walki klas” była priorytetowym stymulatorem życia polityczno-prawnego elit. Ustalenia dotyczące periodyzacji dziejów ustrojowych naszego państwa są nowatorskie, odbiegające w wielu miejscach od tego, czego nas uczono w szkołach średnich i na uniwersytetach, korzystając z podręczników i stanu wiedzy zabarwionych duchem minionej epoki. Ten podręcznik cieszy się dużym powodzeniem także wśród studentów prawa, czego dowodem są dwa kolejne już wznowienia. Pierwsze wydanie tego podręcznika miało miejsce w 2010 r., zaś trzecie już w 2015 r. Wiem, że Pan Profesor pisze kolejny tom tego podręcznika, obejmujący okres Polski rozbiorowej i później II RP. Pewnie niektóre dotychczasowe poglądy zostaną poddane pod rewizję, ustalenia pokazane w nowym świetle uwzględniającym najnowszy stan badań naukowych. Mogę powiedzieć, że z niecierpliwością czekamy na tę książkę i życzymy Panu Profesorowi dużo zdrowia nie tylko nad tą pracą i innymi dziełami.

Pan Profesor Uruszczak jest znany jako wydawca źródeł prawa, zarówno dawnych, jak i współczesnych. Dawne opracowuje wspólnie z różnymi uczonymi i wydaje w wieloletnim cyklu publikacji zatytułowanym *Volumina Constitutionum*, jako zbiór różnych ustaw sejmiku staropolskiego. Opracował i wydał także wysoko cenioną wśród historyków-prawa ale i w innych dziedzinach wiedzy 2-tomową *Księgę Czarną Złoczyńców Sądu Kryminalnego w Wiśniczu (1629-1665)*¹⁷ i za lata 1665-1785¹⁸.

¹⁶ *Dziedzictwo prawne XX wieku oczami historyka prawa. Prawo obce, własne, prawe i haniebne*, [w:] „Dziedzictwo prawne XX wieku. Księga Pamiątkowa z okazji 150-lecia Towarzystwa Biblioteki Słuchaczy Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytet Jagielloński, Kantor Wydawniczy „Zakamycze”, Kraków 2001, s. 85-106.

¹⁷ *Acta Maleficorum Wisniciae. Księga złoczyńców Sądu Kryminalnego w Wiśniczu (1629-1665)*, opracował i wydał Waław Uruszczak przy współpracy Ireny Dwornickiej [= z serii Biblioteka Tradycji Literackich, seria druga, nr XXVIII), Kraków – Collegium Columbinum 2004, ss. 371, [10], faks, fot.; 24 cm + [1] CD ROM (prezentacja elektroniczna kart rękopisu opracowali Tomasz Chojna i Adam Uruszczak).

Pan Profesor od szeregu lat redaguje wiele opracowań zbiorowych, w tym periodyk krakowskich historyków prawa o randze międzynarodowej pt. „Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa”, który uzyskuje najwyższe noty recenzyjne i stoi najwyżej w punktacji wśród czasopism prawno-historycznych w Polsce (13 punktów). Bierze aktywny udział w pracach komitetów redakcyjnych i radach naukowych różnych czasopism, m.in. jako: członek Kolegium Redakcyjnego „Krakowskich Studiów Prawniczych” (1984-1990); członek Kolegium Redakcyjnego „Czasopisma Prawno-Historycznego” (1988-2017); członek Rad Naukowych takich czasopism jak: „Studia z Dziejów Państwa i Prawa Polskiego” (wydawca: Uniwersytet Łódzki i Krakowska Akademia im. A. Frycza Modrzewskiego); członek Rady Naukowej „Przeglądu Prawa Wyznaniowego” (wydawca: Polskie Towarzystwo Prawa Wyznaniowego) i członek Rady Naukowej „Studiów z Prawa Wyznaniowego” (wydawca: KUL).

Niemniej należy zauważyć, że Prof. Uruszczak ma w swoim dorobku różne publikacje popularyzujące historię dawnych instytucji sądowych a *Pitawal małopolski o cudzołóstwie z 2005 r.* pomimo, że jest przesycony różnymi wątkami obyczajowymi dawnych czasów¹⁹, to jednak jest doskonałą próbką talentów pisarskich Pana Profesora i na tym polu.

Pan Profesor W. Uruszczak ma poważne i wielostronne osiągnięcia na polu opracowań eksperckich, głównie z zakresu historii prawa polskiego oraz prawa kościelnego (kanonicznego) na potrzeby sądów powszechnych i innych instytucji państwowych.

Pan Profesor legitymuje się nadzwyczaj częstym udziałem w różnych konferencjach, sympozjach i zjazdach naukowych historyczno-prawnych i prawa wyznaniowego – w blisko 150, w tym ok. 40 (1/4) poza granicami kraju, z czego: 17 w Francji (od 1973 r.) w takich ośrodkach uniwersyteckich jak: Paryż, Montpellier, Bordeaux, Limoges, Poitiers, Nancy, Tours; 4 razy we Włoszech (Rzym, Perugia i Florencja); i 4 razy w Hiszpanii (Barcelona, Lloret de Mar, San Sebastian); 3 razy w Belgii (Bruksela, Louvain (Leuven)); po 1 razie w Holandii (Amsterdam), Wielka Brytania (Durham), Holandia (Lejda), Portugalii (Lizbona),

¹⁸ *Acta Nigra Maleficorum Wisniciae (1665-1785). Księga Czarna Złoczyńców Sądu Kryminalnego w Wiśniczu (1665-1785)*, opracował i wydał Waclaw Uruszczak przy współpracy Bartłomieja Migdy, Anny Karabowicz i Adama Uruszczaka, Archiwum Państwowe w Krakowie, Kraków 2010, ss. 289 i il.

¹⁹ *Cudzołóstwo według prawa zakazane popełniali. Pitawal małopolski*, Collegium Columbinum [z serii: Książki bez Kantów], Kraków 2005, ss. 174.

Niemcy (Frankfurt nad Menem), Grecji (Ateny), Czechy (Praga), w USA (Berkeley) i Kanadzie (Ottawa).

Znakomita większość z tej formy aktywności naukowej Pana Profesora jest udokumentowana w postaci publikacji materiałów pokonferencyjnych. W ten sposób Profesor W. Uruszczak popularyzował stan swoich badań naukowych i polskiej nauki w literaturze zachodniej w językach kongresowych, głównie po francusku. W związku z tym Pan Profesor Uruszczak dał się poznać w zachodnim środowisku historyków prawa i kanonistów. Owoce Jego badań zostały odpowiednio spopularyzowane, znalazły grono wnikliwych czytelników-odbiorców, pojawiły się wnikliwe i niezwykle pozytywne recenzje publikowane w renomowanych czasopismach o zasięgu ogólnosiwiatowym.

Z czasem w literaturze zachodniej pojawiły się poważniejsze prace porównawcze tamtejszych uczonych, którzy swoimi badaniami objęli także nasz kraj, a publikacje Pana Profesora są cytowane, niczym kanon, ustalenia przez Niego dokonane uchodzą za pewnik w nauce. Nawet jeżeli poważna część dorobku naukowego Pana Profesora przypadka na okres końcowy Polski Ludowej to w Jego twórczości nie znajdziemy odesłań do modnych i wskazanych wówczas cytatów z ideologów marksizmu i leninizmu, na próżno szukać w Jego dziełach frazesów o „bazie i nadbudowie”, „o walce klas” lub „sojuszu robotniczo-chłopskim”, „o proletariacie”, „o internacjonalizmie” itp. Sądzę, że dzięki rzetelności prowadzonych badań naukowych i precyzji słowa, trafności wywodów i konkluzji, twórczość naukowa Pana Profesora Uruszczaka nie zdezaktualizuje się, i ma oraz będzie miała w przyszłości poczytne i trwałe miejsce w literaturze polskiej i światowej.

Na dowód uznania dla twórczości naukowej Pana Profesora Uruszczaka, mogę podać taki znamieny przykład, otóż przed laty powstała w kręgach bliskich Ojca Świętego Jana Pawła II myśl uhonorowania Jego 25 lat pontyfikatu. W efekcie w 2003 r. została wydana piękna Księga Jubileuszowa obejmująca krótkie artykuły kilkuset autorów z całego świata i różnych dyscyplin naukowych i okazało się, że wśród grona w ten sposób wyróżnionych naukowców znalazł się Pana Prof. Uruszczak, gdzie opublikował artykuł pt. „*Justice of law as tantamount to the justice of love*”²⁰.

Drugim znakomitą przykładem uznania wśród światowego grona kanonistów było zaproszenie Go na kilkudniowy 15 Międzynarodowy Kongres Średniowiecznego Prawa

²⁰ *Justice of law as tantamount to the justice of love*, [w:] Giovanni Paolo II. *Le vie della Giustizia. Itinerari per il terzo millennio. Ommagio dei giuristi a Sua Santità nel XXV anno di Pontificato a cura di Aldo Loiodice e Massimo Vari*, Roma 2003, s. 1064-1065. Wśród grona innych znanych prawników znaleźli się m.in. profesorowie: Krystyna Chojnicka, Janusz Sondel, Marek Safjan i Bronisław Sitek.

Kanonicznego, który odbył się w Paryżu w 2016 r. Pan Profesor miał tam nie tylko jeden z referatów ale w dowód docenienia Jego zasług powierzono mu zaszczyt przewodniczenia jednej z sesji (11).

Pan Profesor Uruszczak wykladał jako wizytujący profesor prawa na różnych uniwersytetach zagranicznych, głównie we Francji, w takich prestiżowych jak: w Bordeaux, Limoges, Montpellier i Poitiers. Przez kilkanaście lat wykladał także w Instytucie Prawa Kanonicznego Papieskiej Akademii Teologicznej, a potem na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II. W swoim życiorysie ma także staże naukowe w 11 ośrodkach naukowych na całym świecie, a wśród znaczących znalazły się: Uniwersytet w Antwerpii, University of California w Berkeley, Instytut Maxa Plancka we Frankfurcie nad Menem, i innych znaczących w świecie zachodniej nauki²¹. Pragnę zwrócić uwagę, że największą aktywność w tym zakresie Pan Profesor przejawiał w latach 80 ubiegłego wieku, gdzie wyjazdy naukowe w tym kierunku świata nie były częste.

Pan Profesor W. Uruszczak w czasie swojej kariery naukowej kierował pracami naukowymi w ramach różnych grantów badawczych finansowanych ze środków krajowych²² i zagranicznych. Z tej drugiej grupy na uwagę zasługuje Grant Funduszu Wyszehradzkiego – wydanie tomu zbiorowego pt. „Possessio ac iura in re”. Studia z historii prawa rzeczowego

²¹ Pełna lista staży naukowych od 1977 r. do 2005: 1) Université de Montpellier, Faculté de Droit et des Sciences Economiques, 5 miesięcy, chargé de travaux dirigés (asystent prowadzący ćwiczenia) w 1977; 2) Frankfurt am Main, Max-Planck-Institut für Europäische Rechtsgeschichte, staż naukowy 6 miesięcy w 1982; 3) Université de Montpellier, Faculté de Droit et des Sciences Economiques, professeur associé (profesor wizytujący) 12 miesięcy na przełomie 1982-1983; 4) Université de Limoges, Faculté de Droit et des Sciences Economiques, professeur associé (profesor wizytujący) 3 miesiące w 1983; 5) Université de Montpellier, Faculté de Droit et des Sciences Economiques, professeur associé (profesor wizytujący) 12 miesięcy w 1984-1985; 6) Università degli Studi di Perugia, misja profesorska 10 dni w 1987; 7) Université de Bordeaux I, Faculté de Droit et des Sciences Economiques, professeur associé (profesor wizytujący) 3 miesiące w 1990 ; 8) Antwerpia, Uniwersytet Św. Ignacego (UFSIA), staż naukowy 3 miesiące w 1991; 9) Université de Poitiers, Faculté de Droit et des Sciences Economiques, professeur associé (profesor wizytujący) 3 miesiące w 1992; 10) Frankfurt am Main, Max-Planck-Institut für Europäische Rechtsgeschichte, staż naukowy 3 miesiące w 1993; 11) Université Paris René Descartes, Faculté de Droit et des Sciences Politiques, professeur invité (profesor zaproszony) 1 miesiąc w 2005.

²² Do ważniejszych można zaliczyć: Polonica w rękopisach królowej Krystyna Waza w zbiorach Bibliothèque Universitaire w Montpellier (1994-1997); Edycja księga czarnej złoczyńców Sądu kryminalnego w Wiśniczu (1665-1785) w latach 2004-2008; Edycja najstarszej księgi sądu kryminalnego miasta Krakowa z lat 1654-1619 w latach 2009-2012; Edycja księgi sądowej Dobczyc z XVII w. w latach 2010-2012; Edycja księgi kryminalnej Krakowa z lat 1589-1604 w latach 2012-2014; Edycja księgi kryminalnej Krakowa z lat 1633-1690 w latach 2015-2016.

oraz udział w pracach międzynarodowego zespołu uczonych prowadzącego badania na temat: *Les origines de l'Etat moderne en Europe* [Początki nowoczesnego państwa w Europie], pod kierownictwem prof. Jean-Philippe Genet (Paryż) i Wima Blockamsa (Leyden), bezpośrednio w ramach sekcji *La genese de l'Etat moderne*, kierowanej przez prof. André Gouron (Montpellier) i prof. Albert Rigaudière (Paryż) w latach 1986-1988. Grant finansowany był przez European Science Foundation.

Z innych ważnych zasług Pana Profesora na rzecz Uniwersytetu Jagiellońskiego i szerszej społeczności nie tylko Krakowa należy wymienić m.in.: nadzorowanie (jako pełnomocnik) w imieniu koordynatora belgijskiego (flandryjskiego) prof. Hermana Van Goethem z Uniwersytetu w Antwerpii do spraw współfinansowania przez rząd Wspólnoty Flamandzkiej budowy Centrum Chorób Immunologicznych i Środowiskowych II Katedry Chorób Wewnętrznych Collegium Medicum UJ przy ul. Skawińskiej 8 w Krakowie. Działalność Profesora na tym polu miała miejsce w latach 1994-1998.

Pan Profesor W. Uruszczak jest aktywnym członkiem wielu krajowych i międzynarodowych organizacjach i towarzystwach naukowych, m.in. członek korespondent „Academie des Sciences et Lettres de Montpellier” (od 1982 r.); członek “International Commission for the History of Representative and Parliamentary Institutions” (od 1984 r.); członek „Société d'Histoire du Droit” w Paryżu (od 1979 r.); członek „Société de l'Histoire du Droit et des Institutions des Anciens Pays de Droit Ecrit” w Montpellier (od 1982 r.); członek Société Jean Bodin pour l'Histoire Comparative du Droit w Brukseli (od 1983 r.), a także członek korespondent Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie (od 2012 r.); wiceprzewodniczący Komisji Prawniczej PAU w Krakowie (od 2005 r.); członek Rady Naukowej Archiwum Nauki PAN i PAU (od 2003 r. do chwili obecnej) i członek „Polskiego Towarzystwa Prawa Wyznaniowego” z siedzibą w Lublinie (od 2008 r.).

Na szczególną uwagę zasługuje udział Pana Prof. W. Uruszczaka w pracach Komisji teologiczno-duszpasterskiej „Pamięć i Troska” powołanej przez Jego Eminencję Ks. Kardynała Stanisława Dziwisza, arcybiskupa metropolitę krakowskiego dekretem z 28 lutego 2006 r.²³

²³ W skład 5-osobowej Komisji, oprócz Pana Prof. dr hab. W. Uruszczaka weszli: bp. dr Jan Szkołoń (przewodniczący), ks. dr hab. Edward Staniek (vice-przewodniczący), profesor ówczesnego PATu, a także jezuita, ks. dr Bogusław Steczek i znany etyk z PATu ks. dr Waclaw Gubała. Głównym zadaniem Komisji było opracowanie zasad teologiczno-moralnych dotyczących postępowania wobec duchownych współpracujących w

Profesor Uruszczak uczestniczył jako recenzent (lub superrecenzent) łącznie w 31 różnych postępowaniach doktorskich (12), habilitacyjnych (11) i profesorskich w kraju (6) i za granicą (2). Zawsze dbał o przestrzeganie najwyższych standardów w nauce, tego wymagał od siebie i innych.

Uczestniczył jako laudator w 11 różnych uroczystościach jubileuszowych zasłużonych uczonych lub osobistości ze świata polityki, w tym m.in. prof. J. Bardacha, prof. H. Olszewskiego, bp prof. T. Pieronka, prof. S. Grodziskiego, prof. A. Lityńskiego, prof. J. Matuszewskiego, premiera Republiki Włoskiej Giulio Andreottiego i innych.

Dowodem uznania dla osiągnięć Prof. W. Uruszczaka w środowisku naukowym jest zaproszenie Go do redagowania (i/lub współredagowania) ksiąg jubileuszowych i pamiątkowych pięciu różnych profesorów (W.M. Bartla, L. Łysiaka, S. Płazy, St. Grodziskiego i J. Sondla).

Pan Profesor jako wychowawca i opiekun naukowy doktorantów, studentów i młodzieży akademickiej. Wypromował 8 doktorów (L. Sobolewski, A. Karabowicz, G.M. Kowalski, K. Krzysztofek, M. Mikuła, J. Wilk, J. Maziarz i M. Strzała), w tym 2 kobiety i był nieformalnym opiekunem naukowym 3 doktorów habilitowanych (I. Lewandowska-Malec, Z. Zarzycki i G.M. Kowalski). Jego uczniowie poza karierą naukową rozwijają się zawodowo w innych zawodach prawniczych, bo aż 5 z nich jest adwokatami lub radcami prawnymi, 1 (L. Sobolewski) piastował do niedawna stanowisko prezesa zarządu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie (2006-2013), a obecnie jest dyrektorem generalnym Giełdy Papierów Wartościowych w Bukareszcie, 3 z nich także (A. Karabowicz, M. Mikuła i Z. Zarzycki) – są długoletnimi członkami Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Krakowie.

Zresztą sam Pan Profesor po swoich studiach odbył aplikację sędziowską w Sądzie Wojewódzkim w Krakowie zakończoną egzaminem sędziowskim i później przez 15 lat wykonywał z powodzeniem zawód adwokata w Krakowie. Skoro jesteśmy przy opisie tej formy aktywności zawodowej Pana Profesora i adwokata W. Uruszczaka to należy przypomnieć, że stronił od spraw karnych i rozwodowych, a zajmował się głównie

przeszłości ze Służbą Bezpieczeństwa i innymi służbami specjalnymi PRL oraz ich ofiarami i członkami ich rodzin, a także innych osób, które tymi problemami będą się zajmować w przyszłości (m.in. dziennikarze, naukowcy, organy wymiaru sprawiedliwości itd.). Po 4 miesiącach prac Komisja przedstawiła 10-stronicowy Memoriał, który stał się oficjalnym dokumentem polskiego Kościoła.

instytucjami współczesnego prawa cywilnego, prawa zobowiązań, ale i prawa ubezpieczeń, prawa podatkowego, a nawet zagospodarowania przestrzennego.

5. Ważne miejsce w życiorysie zawodowym Pana Profesora Uruszczaka zajmuje kierownictwo Katedrą w Uniwersytecie Jagiellońskim, a w zasadzie dwóch jednostek organizacyjnych, tj.:

1) Kierownik Katedry Historii Prawa Polskiego od 1 stycznia 1997 r., przejął tę jednostkę po znakomitym historyku prawa - profesorze Stanisławie Płazie, i kieruje nią do chwili obecnej. Swego czasu uratował Pan Profesor tę Jednostkę przed rozwiązaniem, a przedmiot pt. *Historia prawa w Polsce na tle porównawczym* przed degradacją i zupełnym zapomnieniem.

2) Kierownik Zakładu Prawa Kościelnego i Wyznaniowego od września 1992 r., przejął tę jednostkę po nagłej i niespodziewanej śmierci prof. Wojciecha M. Bartla, znanego historyka Kościoła, a prywatnie przyjaciela kardynała Karola Wojtyły, z czasów kiedy był arcybiskupem krakowskim. Profesor Uruszczak, obejmując tę jednostkę zastał stan bardzo ubogi, bo zatrudnionego w niej jednego pracownika na etacie asystenta (mgr P. Kuglarz), i bez żadnego wykładanego przedmiotu w tej jednostce. Z czasem sytuacja uległa radykalnej zmianie na lepsze. Grono pracowników znacznie się powiększyło: aktualnie są w nim zatrudnieni trzej adiunkci, z czego jeden ze stopniem dr hab., a kolejny czwarty etat jest obecnie przedmiotem postępowania konkursowego. Liczba doktorantów w tej jednostce liczy łącznie 10 osób i to obojga płci. Liczba magistrantów (prawa i administracji) wypromowanych w tej jednostce tylko za lata 2005-2016 przekroczyła już łącznie 110 osób. Aktualnie pracownicy tej jednostki wykładają 3 różne przedmioty prawno-wyznaniowe, tj. *Prawo kościelne i wyznaniowe* – jako przedmiot podstawowy (nieprzerwanie od 2001 r.), i dwa specjalizacyjne: *Prawo wyznaniowe w Unii Europejskiej* (od 2006 r.) oraz nowy zupełnie *Historię i prawo islamu* (od roku akademickiego 2016/2017). Zajęcia są dedykowane studentom prawa i administracji UJ wszystkich rodzajów studiów, tj. stacjonarnym i niestacjonarnym. W sumie, od roku 2001 przeegzaminowanych zostało przez pracowników tej jednostki ponad 25 tys. studentów. Jednak wielką zasługą Profesora było nie tylko to, że udało się ją świetnie rozwinąć organizacyjnie, rozszerzyć formułę zajęć dedykowanych studentom, ale przede wszystkim to, że tą jednostkę udało się uratować od likwidacji. Niestety poważne i wielokrotnie powtarzane takie zakusy były ze strony ówczesnych władz Wydziału Prawa i Administracji na początku lat dwutysięcznych. W tym celu, z inicjatywy Profesora udało się przemianować (od 1 I 2003 r.) nazwę i profil jednostki z Katedry Historii

Prawa Kościelnego na Katedrę Prawa Kościelnego i Wyznaniowego, a od 1 VII 2008 r. na Zakład Prawa Kościelnego i Wyznaniowego – zgodnie z wymogami ówczesnego statutu UJ.

Gdy dzisiaj patrzymy na inne ośrodki uniwersyteckie w kraju, to należy stwierdzić, że byliśmy jednym z pierwszych Uczelni publicznych, które podjęły badania naukowe oraz zaoferowały studentowi zajęcia z szeroko rozumianego prawa kościelnego i wyznaniowego. Wydaje się, że inni z czasem poszli w nasze ślady. Wtedy to, 16-17 lat temu, rodziły się pierwsze naukowe specjalizacje w zakresie prawa wyznaniowego wśród osób świeckich. Wtedy to, w 2003 r. z inicjatywy środowiska KUL-owskiego odbyło się I Ogólnopolskie Sympozjum połączone ze Zjazdem Katedr i Wykładowców Prawa Wyznaniowego zorganizowane Kazimierzu Dolnym nad Wisłą (14-16 stycznia 2003 r.). Od tamtej daty, zjazdy takie odbywają się co roku, było ich już w sumie 13; od samego początku nasz Zakład był i jest zawsze aktywnie reprezentowany. Zresztą nasza jednostka także zorganizowała takie Sympozjum w Krakowie w 2012 r. (IX Ogólnopolskie Sympozjum Prawa Wyznaniowego pt. *„Kościoły i inne związki wyznaniowe w służbie dobru wspólnemu”*, połączone ze Zjazdem Katedr i Wykładowców Prawa Wyznaniowego, 17-20 maja 2012 r.). Pamiętam, że Profesor Uruszczak zawsze mówił, że nie chodzi to o to, żeby zawęzić swoje badania do monolitycznie pojmowanego prawa kanonicznego Kościoła katolickiego, bo chętnych do nauki i nauczania w tej dziedzinie jest dużo i to od dawna np. w Wyższych Seminariach Duchownych czy uczelniach wyznaniowych. Jego zdaniem, na problem należało popatrzeć szerzej, perspektywicznie, kierując się pluralizmem i swobodą wyznań w Polsce i tym że mamy obecnie blisko 180 różnych kościołów i związków wyznaniowych legalnie funkcjonujących w naszym kraju. I ta liczba jest ciągle wzrastająca. Ponadto stale poszerza się zakres spraw (i problemów) wspólnych państwa i związków wyznaniowych oraz wzrasta różnorodność aktywności tych ostatnich w przestrzeni publicznej. Rodzą się w związku z tym różne problemy prawne i nauka powinna przychodzić z pomocą w ich rozwiązywaniu. Nie chodzi tu o ewentualne spory nt. obecności symboli religijnych w miejscach publicznych, ale przede takie sytuacje, gdzie mamy do czynienia z różnie pojmowaną recepcją norm prawa wewnętrznego związków wyznaniowych do prawa polskiego. Zatem, żeby ocenić te posunięcia Pana Profesora Uruszczaka dzisiaj, to należy przyznać, że w owym czasie były one nie tylko wizjonerskie z punktu widzenia przyszłych potrzeb edukacji akademickiej młodego pokolenia prawników i administratywistów, ale szerzej potrzeb naszego społeczeństwa i państwa oraz leży w interesie samych kościołów i innych związków wyznaniowych oraz osób duchownych.

Profesor Uruszczak od lat w ramach prowadzonego przez siebie seminarium magisterskiego i od pewnego czasu doktorskiego zawsze oferował studentom (i doktorantom) tytuły prac z zakresu prawa kościelnego i wyznaniowego. Studenci chętnie je podejmują, piszą i bronią; a liczba chętnych na seminarium przewyższa liczbę oferowanych miejsc.

Jak już powiedziałem, Profesor Uruszczak zadbał o to, żeby Jego młodszy pracownicy Zakładu angażowali się w życie naukowe i organizacyjne środowiska wykładowców prawa wyznaniowego i historyków prawa. Stąd też w 2008 r. byli współzałożycielami środowiskowego stowarzyszenia naukowego – Polskiego Towarzystwa Prawa Wyznaniowego i aktywnie uczestniczą w pracach władz tego stowarzyszenia (jako członek zarządu, najpierw dr hab. Z. Zarzycki w latach 2008-2012, a od 2016 dr M. Mięka).

Na uwagę zasługuje także fakt, który kiedyś osobiście nadmienił mi Pan Profesor Uruszczak „iż nie posiada On żadnych odznaczeń państwowych, ani resortowych. W 1991 r. UJ wystąpił z wnioskiem o przyznanie mu odznaczenia państwowego w postaci Krzyża Kawalerskiego Orderu Odrodzenia Polski, ale wniosek ten został odrzucony. W następnych latach wniosków takich nie składano, między innymi na prośbę prof. Uruszczaka, który nie chciał więcej doświadczać tego rodzaju upokorzenia”²⁴.

6. Należy zauważyć, że Pan Profesor Uruszczak swoją niezwykle owocną karierę zawodową, w tym naukową, z powodzeniem godzi z udanym życiem rodzinnym. 45 lat temu zawarł w Kolegiacie św. Anny w Krakowie sakramentalny związek małżeński z żoną Barbarą i w tym związku trwa do dnia dzisiejszego. Celebransem uroczystości ślubnej był wówczas ksiądz, marianin Adam Boniecki, znany duszpasterz akademicki i publicysta. Małżonkowie Państwo Uruszczak wychowali i wykształcili trójkę dzieci. Wiem, że Jego syn Michał, architekt z wykształcenia, kontynuuje poniekąd tradycje ojcowskie – jest pracownikiem naukowym w Uniwersytecie Rolniczym w Krakowie, niebawem ma uzyskać stopień doktora habilitowanego i w ocenie przełożonych – jest bardzo dobrze zapowiadającym się młodym naukowcem.

Z kolei córka Aleksandra jest z wykształcenia magistrem farmacji (absolwentką UJ), matką dwójki chłopców Gabriela (4 lata) i Michała (2 lata). Jest praktykującą instruktorką YOGI, a nadto prowadzi ciekawy blog propagujący rodzicielstwo, życie rodzinne,

²⁴ Wśród wyróżnień o randze samorządowej, które Pan Profesor W. Uruszczak przyjął wymienić można m.in.: medal Gminy Miasta Nowy Wiśnicz (9 czerwca 2004 r.); medal Gminy Miasta Kłobuck, wręczony z okazji III Dni Długoszowskich w Kłobucku w dniu 20 września 2004 r.; medal za zasługi dla Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie, przyznany 9 X 2013 r. i medal Faculté de Droit et des Sciences Economique Université de Montpellier (Wydział Prawa i Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu w Montpellier).

zdrowe żywienie, itp. pod adresem: <http://www.ml-eko.pl>. Blog jest bardzo ciekawy, o czym świadczy liczba odwiedzających go osób.

Profesor W. Uruszczak wiele swoich publikacji naukowych dedykował swojemu przedwcześnie zmarłemu w wieku 27 lat w 2005 r. synowi Adamowi²⁵. Był to dobrze zapowiadający się prawnik, doktorant UJ.

7. Panie Profesorze, drodzy Słuchacze, proszę pozwolić, że z uwagi na narzucony mi rygor przestrzegania limitu czasu, na tym poprzestanę wymienianie osiągnięć i zasług Pana Profesora Uruszczaka. Myślę, że będzie nie jedna jeszcze okazja, żeby ich wielkość i zakres przybliżyć. Ja ze swej strony jeszcze raz dołączam do grona osób gratulujących przyznania Panu Profesorowi Orderu Papieskiego Św. Sylwestra oraz Panu i Pańskiej rodzinie życzenia dobrego zdrowia i opieki Bożej na dalszej drodze życia i działalności zawodowej.

Ad multos annos Panie Profesorze!”.

Kraków, dnia 15 stycznia 2017 r. (niedziela)

dr hab. Zdzisław Zarzycki.

²⁵ *Prace poświęcone pamięci Adama Uruszczaka*. Prace Instytutu Prawa Własności Intelektualnej Uniwersytetu Jagiellońskiego, z. 96, Wolters Kluwer Polska i Kantor Wydawniczy „Zakamycze”, Kraków 2006.